

BUDAPESTI NAPLÓ

XXIII. évfolyam

Szubotica, SZOMBAT 1922. október 21.

288. szám

Mojelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-58, Szerkesztőség 5-1)

Előfizetési ár negyedévre 90 dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Leibach-palota)

Lloyd George

is arra az utra lépett, amelyen a győztes országok kormányai ki-kerülhetetlen végzettségével követik a legyőzött országok nagyjait. Lloyd George-on is tulnőtt az idő, alkalmazkodó képességének monumentalitása, nemes patinájú demagógiájának sodró ereje fel-örültek a küzdelemben. Nem kell számításba tenni, mint a legyőzött országok kormányzóinak, nem roskad vissza elmélete után szétbomló aggyal, mint Wilson, oroszánvádszatra se indul, mint Clemenceau, aki ugy beleszokott a vérbe, hogy afrikai vadászatra ment, amikor azt hitte, hogy vége van a háborúnak. Lloyd George, aki tizennyolc évig volt egyfolytában miniszter és több, mint harminc évig aktív politikus, tovább is tényező akar maradni az angol belpolitikában s ami ezzel végzetserien egyet jelent: a világpolitika irányításában. De Lloyd George mégis megbukott, megbuktatta saját politikája, amelyet már évek óta a béke selymébe öltöztetett s amiről a keleti elrendezés fölbontulásakor föllebbent a fátyol s kitararozott a háborús elszántság. Lloyd George a béket prédikáló, háborút hirdető s az angol közvélemény, mely elhitte róla, hogy békeapostol, nem tudta megbecsülni, hogy háborúra uszít.

A megalkuvás politikájának még nem volt olyan nagyra nőtt reprezentansa, mint amilyen Lloyd George volt. Naggyá az tette, hogy nemcsak a pártokkal, frakciókkal és klikkekkel számolt, hanem az uralomra jutott eszmeáramlatokkal is. Nemcsak a sztrájkoló kikötőmunkásokkal, a munkanélküli bányászokkal, a konzervatívokkal és liberálisokkal alkudott meg, hanem azokkal a társadalmi változásokkal is, melyek a kor történelmének legfőbb mozgatói. És felszabadította Egyiptomot úgy, hogy az egyiptomiek rabok maradtak, teljesebb tette India önkormányzatát úgy, hogy az angol kizsákmányolás nem csorbult meg, szabaddá tette az íreket oly módon, hogy Írország benne maradt az angol államtestben. A győzelem gőzében tartotta meg a választásokat s a győzelem megválasztottjait bekérezte nevelni. Amig most egyszerre kiderült a keleti kérdés kapcsán, hogy ami nagyvonalu volt ebben a politikában, az csak a látszatok teremtésében nyilatkozott meg. A forrongó, bekétlenkedő, véres nyugtalanságok elé a béke szavainak kulisszát tolt. A világtragédiának ő volt a *Reinhardtja*, a legnagyobbszerű rendező, aki tudott radikális lenni a vörös izzó szabolgartató, ha kellett, magára

öltötte a szörcsuhát s biblikus megilletődöttséggel harcolt, küzdött, verekedett — a hatalmon maradásáért.

Mert sokszinű, bőreageződséü, elvi alap nélküli ténykedéseinek ez volt az egyetlen ósztine alapja, ez az egyetlen tévedést kizáró magyarázata. Csak a nagy idők tették naggyá, csak az események, melyek keresztülfutottak kezén. De hol az a gondolat, melyet ő dobott bele az eszmék örökkel megújuló forradalmába, melyik az a fejlődési fok, ahová eljutott meggyőződésben és cselekvésben, melyik az a világnézet, amelyet tisztán tudott megőrizni minden megalkuvástól.

A viláig parancsolja volt, a háborúnak és békének ura. De nincs egyetlen gondolat, amit bukásá-

ban öröklül hagyna. Nem volt se radikális, se reakciós, se konzervatív, se liberális, de minden tudott lenni. Minden hangszeren játszott, egyen se volt művész. Csak a bravuro volt, de nem volt zseni. Az apostolok nyelvén beszélt, de nem volt apostol. Ügyvéd maradt a premier székében is, nagyszabású, virtuóz, briliáns sikereket elérő, de nem alkotó, nem missziós, nem teremtő, csak — ügyvéd. Egy világtörténelemben belenőt fiskális.

Ezért nem távozhatik Lloyd George a kegyeletes hála Pantheonjába. Ezért nem temetkezhetik a dicsőség babéresője elé. Ezért vonul vissza — ahogy azt manchesteri beszédében megmondotta — a pusztá sivatagjába. (d)

Ribár megbukott az elnökválasztáson

A képviselőház új elnöke: dr. Lukinich Ede — Eredménytelen egyezkedési tárgyalások — Pucstörténet Davidovics háta mögött

— A Bácsmegegyi Napló beográdi munkatársának jelentése —

Pénteken délelőtti 9 órára volt összehíva a parlament özi ülészakának első ülése, amelyen a parlament új elnökét kellett megválasztani. De 9 órakor még nem szóltalak meg a folyosó csengői, hogy szokás szerint beszólítsák a képviselőket az ülésterembe. Az elnökválasztó gyűlés reggel 9-re volt összehíva, de a parlamenti többségnek még délután 4 órakor sem volt elnökjelöltje. . . . Már több mint egy hete húzódtak az elnöki szék betöltése körül a tárgyalások, csütörtökön a késő éjelel órákig együtt ült úgy a demokrata, mint a radikálispárt. De végül is anélkül oszlottak szét a pártok, hogy teljes bizonytalanság volt a megválasztandó elnök személye körül. A demokraták hivatalosan Ribár mellett állottak, de egy tekintélyes részük titokban remélte, hogy még sem mennek ebbe bele a radikálisok és akkor a titkos szavazások ik is mársra szavazhatnak. A radikálisok hajthatatlanul ragaszkodtak Ribár eleléséhez. Az ellenzék feszült várakozásban, hogy kellemetlenkedhesen a kormánynak.

Ilyen előzmények után hétfőn délelőtti a kiütött időre nem nyitottak meg az ülést, hanem izgatott hangulatban folytatták a tárgyalásokat. A demokraták három tagu bizottsága először Pasicus miniszterelnökkel tárgyal hosszasan a parlament miniszteri szójában, majd a radikális bizottsággal ül össze tárgyalásra. De a hosszú, idegfeszítő tárgyalásokon nem jött létre megegyezés. Végül is a kínos helyzetből ugy szabadultak, hogy a szabályszerűen összehívott ülést is megtartsák, a következő kompromisszumban állapodtak meg: Az ülést megnyitják, az ülést a legidősebb képviselő, mint korelnök vezet, illetőleg rögtön megnyitás után bezárja.

Mire ezt kieszelték, elmulnót dél. 12 óra 20 perckor, csendülne meg a folyosó csengői. Milyen meglelik a terem. Odovics Riszta kő-

viselő korelnöknek Oraovac Toma radikális képviselőt ajánlja.

Oraovac rövid beszédben megköszöni a bizalmat és az illes titkáruil felkéri a parlament négy legfiatalabb tagját: Bantics, Szimonovics, Stenkovic és Kraszics képviselőket. Ezzel az ülést bezárja, a legközelebbi ülést délután 4 órára hívja egybe. Közben tovább folytak a tárgyalások az egyes klubok között. A zsuított folyosókon izgatott hangulat, kombinációk, a legvalószínűbbektől a legképtelenebbekig, röpködtek a levegőben. Egyszer az a hír jarta, hogy Pasicus Korosec dr.-t, a klerikálisok vezetőjét ajánlja elnöknek. A képtelen hírből természetesen egy szó sem volt igaz.

A délután folyamán tovább folytak a tárgyalások. Az ülést természetesen 4 órakor még nem lehetett megnyitni. Különösen heves volt a hangulat a demokratapártban, ahol élesen egymásnak fordultak a jobb és balszárny. Pribiesevics hívei miuderősebben agítáltak a pártban Lukinics Edo jelöltsége mellett, Davidovicsék pedig Ribár mellett. De nem sokkal csendesebbek voltak a többi pártkörök sem.

Korosec dr., a klerikális párt elnöke a Bácsmegegyi Napló munkatársának kérdésére elmondta, hogy pártja azon a véleményen van, hogy újiból Ribárt kell megválasztani, a legfontosabb tárgyalvaslatok elintézése után azonban Ribár is mondjon le és a kormányválság elintézése után azonnal oszlassák fel a szkupstinát.

Feszült várakozásban telnek az órák. Mikor este 8 órakor végre ismét beszólítja a képviselőket a terembe az elnöki csengő, nincsen a kormánytöbbségnek hivatalos elnökjelöltje.

Az elnök választás Oraovac Toma, a korelnök, 8 órakor megnyitja az ülést és azonnal elrendeli a szavazást az új elnök megválasztására. Érdekes jelene-

tek játszódnak le. Leszavaz Pasicus, Pribiesevics és a mai uralom még egynehány kimagasztó aialkja, de az ő szavazásukat egykedvűen veszi a t. Ház tudomásul. Mikor azonban már fél 9 felé Pribiesevics Sztójánra kerül a sor, váratlanul és meglepetésszerűen nagy taps fogadja az öreg politikus, akinek összesen egy kimondott híve van az egész parlamentben . . .

A szavazatok összszámálása után pont 9 órakor hirdeti ki az elnök az eredményt.

Elnök lett Lukinics Edo, 124 szavazattal. Ribár Ivánra 88 szavazat, a földmivesspárti Jovanovics Jódra 11 szavazat esett.

Mint az eredményből sejtethető, Lukinicsre szavaztak az összes radikálisok és a demokraták jobb szárnya, a jobboldali muzulmánok és a Kmet-párt. Davidovics hívei és az egész ellenzék, a 11 földmivest kivéve Ribarra szavaztak.

Az eredmény kiábrítését a parlamentben nagyon mérsékelt tappsal fogadja a többség. Az ellenzék annál viharosabb tiltakozással. Ebben is elsősorban a klerikálisok, köztük pedig a temperamentumos Barics járnak elől. Gyúnykiáltások özönével halmozák el a többséget és Lukinics Edot. Ékkor hangzik fel talán az első magyar szó a jugoszláv parlamentben. Egyesek azt kiáltozzák: *Eljen Lukinics!* Elhöz tudni kell, hogy Lukinics a horvát savor révén a magyar parlament tagja volt. Azt is kiáltják fejéle, de már szerbil: Ferenc József kreaturája!

A lármban a Spahio-párt és a szocialisták is kiveszik részüket. Nagy zajban foglaltja el Lukinics az elnöki széket, mire még nagyobb zaj tör ki a klerikálisok, muzulmánok és szocialisták között. Mikor beszédbe akar kezdeni, a klerikálisok és muzulmánok tüntetőleg kivonulnak a teremből, csak Barics és Simrák marad bent közülük.

Lukinics megköszöni a Ház bizalmát és igéri, hogy az üléseket pártatlanul, objektíve fogja vezetni.

A rövid beszédet is állandóan éles közbekkiáltásokkal zavarták.

Kilenc óra 6 perckor ér véget az izgalmas ülés, a legközelebbi ülés szombaton délelőtti 10 órakor lesz, napirendjén a többi parlamenti tisztség betöltése szerepel.

Az elnökválasztás hatása

Mindjárt az ülés után meglehetett állapítani, hogy az elnökválasztás eredményével a demokraták nagy része nincsen megelégedve, bár Lukinics is demokrata. Egyes képviselők, akik Davidovics csoportjához tartoznak, a folyosón nyíltan kijelentették, hogy Lukinics megválasztását Pribiesevics trükkje eredményének tekintik, aki szerintük a klub fekvelmét teljesen megrontotta és akivel a további együltiműködésük lehetetlené vált.

A folyosói kijelentéseket ugyan nem szokta mindig tett követni, de az előzményekből ítélve a demokratapárt belső ellentéteinek ujjb kitörése ezek után úgy várható sokáig magára. Pasicus és Pribiesevics péntek esti győzelem esetleg a koalíció bukásával lesz egyértelmű.

A suboticei kórház téli ellátása

Kiegészítettek a kórház felszerelését

A suboticei közpórházban uralkodó anarchoia tavaly télen érte el a telopontot és már komolyan a kórház megszűntetésének veszedelmével fenyegetett. Később sem vált sokkal jobbra a kórház helyzete és siralmas példáját szolgáltatva annak, hogy milyen keveset törődnek a közegészségügy legfontosabb kérdéseivel.

A sok intervenciónak és sürgetések végre aztán meg volt az az eredménye, hogy az egészségügyi minisztérium rendesen kezdte folyósítani a kórháznak az előlegeket és a betegápolási díjakat. Bár a kórház minden járandóságát meg ezidre sem tudta megkapni, azért a már folyósított összegekből mégis sikerült annyira rendezkezni a kórház gazdasági ügyeit, hogy a közelgő tél elé már nem kell a kórház vezetőségének olyan félelemmel nézni, mint tavaly.

A teljesen lerongyolt kórházi berendezést már régen fel akarták frissíteni és a felszerelés is sürgős kiegészítésre szorult. Ez most végre sikerült is. A kórház vezetősége a napokban új ágyosdronyokat szerez be és nagymennyiségű új fehérneműt és ágyműt is beszeresnek. Nagymennyiségű vásznat rendelt meg a napokban a kórház vezetősége, amiből új lepedőket, vánkoshuzalokat és kórházi ruhákat készítenek.

A kórház téli ellátása is nagyrészt biztosítva van már. A fűtőanyag egyrészt már sikerült beszerezni, és most az a kórház igazgatóságának a törekvése, hogy nagyobb élelmiszer-készletet is biztosítani tudjon. Mindez persze óriási nehézségekkel jár, mert a kórház anyagi helyzete még ma is olyan rossz, hogy nagyobb beruházásokat csak a legnagyobb áldozatok árán lehet megvalósítani.

Miért nem épül fel a suboticei színház?

Az állam mostohán bánik Subotica városal

Subotica az a város, ahol a tervek csak a legtrikább esetben valósulnak meg. Ahány városfejlesztési terv itt megszületik, majdnem ugyanannyi meg is felelédbe.

Tipikus példája a suboticei télenegnek a legett színház kérdése. Öt év óta hever romokban a suboticei városi színház és nem lehet megvalósítani az ugyanannyi ideje tervezett felépítést.

A kérdés most aktuálissá vált, hogy november elsején kezdi meg a vajdasági sláv színtársulat színtesztonját, olyan alkalmatlan teremben, amely kérdésessé teszi az idény sikerét. S amíg por lep el minden tervet a városházán már hetek óta olyan téleneg uralkodik, hogy maguk a tanácsstagok panaszokdnak, hogy nem lehet semmit sem alkotni és hiábavaló minden terv, így megköli a kezét az anyagi eszközök hiánya.

Eppen a színház felépítésének a kérdése miatt van ekeseredve a tanácsstagok egy része. Rámutatnak arra, hogy minden város kultúrörökveszté inkább támogatja a kormány, mint Subotica. Legutóbb például Skopje részére félmillió dinár hitelt adott az állam, az ottani színház újjaépítésére, nem is szóba a beogradi színházról, amelynek csak a ruhatár kiegészítésére a napokban egy millió dinárt utalt ki a kormány.

Suboticaiban azonban mostohán bánik egy a kormány, mint saját képviselői is. Hét országgyűlési képviselője van Suboticanak — mond-

ják a városházán. — de egyik sem tudott állami segítséget kieszközölni a színház felépítésére. Azonban maga a városi tanács sem tett meg mindent, amit megtehett volna ebben a kérdésben.

A színház felépítésének a kérdése, addig, amíg nem engedik meg Szu-

A katasztrófák hazája

Harminc halottja, nyolcvan sebesültje van az újabb romániai karambolnak

A vasuti katasztrófák hazája Románia. A prahovai-vidéket ezer egymásután szakadt le s mind a kétszer áldozatokkal követelt. Alig ocsudott fel Románia a hóhól a rémületből, a melyet ez a szerencsétlenség okozott, most újabb vasuti katasztrófa történt, amelynek számos halottja és sebesültje van.

A gyulafehérvári koronázás után a Bucurestiből Constanza felé közlekedő 23. számú gyorsvonatot a sok utas miatt két szerelvényvel indították utnak, mert a koronázásról hazatérők nagy tömegét másként nem tudták elszállítani. Dorubanda állomás mellett az először elindított vonat mozdonyát valami defektus érte és ezért kénytelen volt a nyit pályán megállni. A másik mögötte haladó vonat miután a pálya szabadra volt beállítva, teljes sebességgel rohogott ki az állomásból s bele futott az előtte vesztelő személyvonatba. Az egész katasztrófa egy pár pillanatra alatt történt. Az óriási nyomások közöttében a

második mozdony darabokra zúzta az előtte álló személyvonatot két utolsó kocsiját,

a többi kocsi pedig kiskilott és egymásra torlódot.

A koronázás ünnepéről lazamón utasok között pánik tört ki és az

boticán a magyar színtársulat működését, nem a magyarság ügye és nem is érdeklő tulságosan a magyar közönséget. Mégis szóva kell tenni az ilyen visszasságokat, mert az a félő, hogy, mely ez az állapotot megteremtette, a város egész lakosságának ártalmára lehet.

összezurott kocsi romjai közül verőtrázó sikolyok és jajgatások hallatszottak

A jelentések szerint a constanzai katasztrófa méretei sokkal nagyobbak, mint az első percben látható voltak. A pályatestet teljesen elfedik a vagonok roncsai és csak óriási erőfeszítésekkel tudják a romok alatt verző sebesülteket kimenteni. A katasztrófa színhelyén a legkétségbevittebb jelenetek játszódnak le. Egy anya félőreltlen gyermekeit lívogatja, munkások a felismerhetlenségig eltorzult holttesteket vonszolnak elő. Sokáig egyetlen orvos látta el az első segélyt, míg Constanzából újabb mentőakció nem érkezett.

A halottak eddig megállapított száma óráról-órára emelkedik. Eddig harminc halottat és nyolcvanot sebesültet állapítottak meg. Az áldozatok javarészt constanzai kereskedők és hivatalnokok. A CFR, vezérigazgatósága a katasztrófáról hivatalos jelentést adott ki és a vezérigazgató nyilatkozatában a vasuti személyzet nagyoktu gondatlansággal vádolja. Egyelőre szó sem lehet, hogy a fontos fővonalon a közlekedés újra meginduljon.

Bukaresti jelentések szerint a koronázás után Jassyban is vasuti szerencsétlenség történt, ez azonban kisebb méretű a constanzai-nál.

Üres boltokban sirnak a kereskedők

A dinár áremelkedése a kamatot emeli — Megszünik a hitel, nem vásárolnak a vevők

Pénteken délután, amikor legjavában állt a hetipiac, bementem egy piactéri előkelő férfitáviratizletbe.

Amikor benyitottam, az üzletlajdonos és a személyzetet kívül egy árva lélek sem tartózkodott a boltban.

Az üzletlajdonos a Cassa jelzésű asztal előtt ült és egy levelet olvasott, a segítők szemmeláthatóan nagyon unatkoztak.

— Eljöttem érdeklődni, hogy mi ben nyilvánul az Önök üzletében a dinár emelkedésének hatása?

A kereskedő, bár kétségtelemül szivesebben látta volna, ha vevő nyitja rá az ajtót, készségesen adott felvilágosításokat.

— Ma hetipiac van — mondotta — és egész bevételünk száz dinár. Ennyit árultunk az egész hetipiacon, pedig hirdettük, hogy husz százalékos engedménnyel adunk minden árut és ezt nem csak hirdettük, de valóban adtuk is. Nincs pénz és nincs vevő. Mi a bevásárlásainknál egyáltalában nem érezzük semmi ben sem a dinár emelkedésének hatását, mert hiszen egy fillérnyi devizát nem kaphatunk a megjavult dinárunkért. Devizát nem adnak, árut nem engednek be, nincs tehát semmi okunk, hogy örüljünk a dinár áremelkedésének.

— Egy hatását azonban már érezzük annak, hogy javult a pénzünk! A bankok mindenkinek lemondták, vagy redukálták a hitelt, hitelről beszélni sem lehet.

Megmutatja a kezében tartott levelet, amelyben az egyik és még hozzá szolidabban fajtájú bank értesíti a kereskedőt, alinek bonitása kétségen felül, hogy tekintettel a feszült pénzügyi helyzetre, fennálló tartozásán

után évi 8 százalék kamatot, ezenkívül havonként 2 százalék hitelutalékokat és negyedévenként 2 százalék forgalmi utalékokat számítanak a legnagyobb forgalom után.

— Ez, — mondja a kereskedő, — negyven százalék, amihez nem jön más, mint a kezelési költség, könyvelési költség és levelezési díj. Vevő nem jön a boltba, honnan vegyünk hát pénzt. De ez nem csak a mi szakmánkban van így, hanem minden más szakmában is. Egy készruha kereskedő nyolc nap alatt egy öltözött gyermekruhát adott el és bevett összesen 3000 koronát. A rőfös-szakmában hasonló a helyzet.

Miután ilyképp kitapasztaltam a dinár emelkedésének hatását a detail üzlet terén, elmentem egy fűszer nagykereskedő céghez.

A cég főnöke irodájában fogadott és előzékenyen megadott minden felvilágosítást.

— A tőzsde nem akceptálja a dinár emelkedését. Számításokat tetünk az angol font arbitrage-ára. A dinár mai jegyzése szerint az angol fontnak 800 koronába szabadpa kerül és 1070—1100 korona az ára. A többi devizánál sem más a helyzet. Külföldről nem hozhatunk be árut. Olaszországból gyarmatárut szereznék be, ha lehetne. Angliából lakott, fűriszt hoznánk be, Hollandiából nyers anyagot, Németországból kémiai anyagokat, de hozzá sem fogunk alhoz, hogy devizát szerezzünk.

— A nagykereskedelem helyzete Subotican rendkívül súlyos, mert a város elvesztette azokat a környékbeli községeket — Kelebia, Kisszállás, Melykut, Kumbaja, Madaras, Bács-Almás, Katymár, Rgyicza, —

ahonnan állandó és nagy vevőkönzéség rekrutálódott. Ami megmaradt, az nagyon kevés és annak is egy része Verbászra, Novisadra gravitál. Verbászot öt nagykereskedő cég dolgozik, utazókkal.

— A vevők különben is tartózkodók és áresztél várnak.

A kereskedelem helyzete itt általában igen nehéz, de fokozottan az a nagykereskedelem helyzete.

Elmond egy esetet. Két vagon — elég olcsó — rizs vétele van Triestben. Hogy ezt behozza, be kellene nyújtania egy kérvényt a Narodna Bankához, ahonnan az tovább menne a szociálpolitikai és a pénzügyminisztériumhoz. Ez olyan hosszadalmas procedura, hogy inkább lemondok a két vagon rizs behozataláról, ami pedig nagyon el kelne.

Mindehhez jön a pénzszűke, ami egyre jobban és veszedelmesebben érezteti hatását.

Az egész kereskedelem hihetetlen nehézségekkel küzd és minden igyekezetre szükség van, hogy nagyobb bajokat megakadályozzunk.

Most urban van a devizadiktátor, hogy tanulmányozza a devizarendeletek hatását. Subotican őrök boltok és panaszok kereskedők várják.

Franciaország nem tárgyalja Bradbury jóvátételi javaslatát

Párisból jelentik: A „Petit Journal” jelentése szerint a francia kormány nem is válaszol Bradbury jóvátételi javaslatára. Poincaré miniszterelnök szerint ez a kérdés nem is tartozik a jóvátételi bizottságra, hanem a francia kormányra. Ezért Barthou azt fogja indítványozni, hogy a jóvátételi bizottság ülésen ne is tárgyalják Bradbury javaslatát. A francia külügyminisztériumban egyébként csütörtökön hosszasan tanácskoztak a német pénzügyi reform és Németország gazdasági ellenőrzésének kérdéséről. Megállapították, hogy Németországgal szemben messzemenő szankciókról nincs szó.

Rejtélyes áthelyezések

A vrsaci középiskolák tanárainak titokzatos elbocsátása

Az idei tanévben a vrsaci reális-kola tanárait kivétel nélkül elbocsátották, felfüggesztették, vagy áthelyezték. Az iskola személyzetéből nem maradt más a helyén, csak Marceklits Lázár igazgató, akit nem régen neveztek ki az intézetbe.

A tanárok elbocsátása a vrsaci közönség körében kinos feltűnést keltett. Ez érdekelte tanárok, akik elcsapatásukról miniszteri úkázat kaptak, a miniszteri rendelettel szemben tehetetlenek voltak, s azt tudomásul vették.

Az egyik elbocsátott tanár Butorka Szávó, aki már régebben működött Vrsacon s akit az idén nyugdíjba küldtek, mégis érdeklődni próbált Beogradban a közoktatásügyi minisztériumban, hogy miért száműzték a katedrájáról. Ott nagy meglepetésére arról értesült, hogy a nyuszdiaszt az ő saját kérelmére rendeltek el. Minthogy Butorka a nyugdíjaztatása iránt soha kérelmet nem terjesztett elő, úgyének felvilágosítatlát kérte a minisztériumtól.

A többi elbocsátott és áthelyezett tanár most szintén érdeklődik a minisztériumban, mert valószínűnek tartják, hogy valaki az ő nevükben is kérvényt adott be, amelyet a minisztérium aztán jóhiszeműleg elintézt.

Tanügyi körök és a vrsaci érdeklődéssel várják, hogy megállapítsák-e annak a titokzatos idegennek kilétét, aki egzisztenciáért tett tönkre,

A katolikus egyház súlyos helyzete az utódállamokban

A római szent székét élénken érdeklő a katolikus egyház helyzete a monarchia összeomlása után alakult államokban. Ennek tanulmányozására egy külön bizottságot bízott meg, amelynek tagjai beutazták az utódállamokat és az utjokról most tértek vissza Bécsbe, ahol Piffl bécsi érsek- nél értekezletet tartottak.

Beavatott helyről azt az értesülést szereztük, hogy az előkelő egyházi méltóságoknak egybehangzó véleménye szerint a katolikus egyház az utódállamok luszitá, illetőleg keleti szimatikus politikája által nemcsak ösi jogában, hanem létben van veszélyeztetve. Különösen a pápi rendek sulylik ezt a helyzetet. Így pl. a piaristák rendi tartományja a régi Magyarországon 24 gimnáziummal rendelkezett, melyek közül ma csak 12 áll fenn. Azon gimnáziumok, amelyek Csehszlovákiának jutottak, legnagyobbrészt állami gimnáziumokká alakultak. Román területen ma már csak 3 piarista gimnázium létezik. Az összes rendeknek legérzékenyebb veszélye, hogy az utódállamok 4 ó tá egyetlen egy noviciust sem engednek a budapesti szemlériumokból az új államokba, miáltal a tanerők utánpótlása lehetetlenül van téve. Dacára annak, hogy az irgalmasok kizárólag betegápolással foglalkoznak, a román hatóságok megakadályozzák ezek érintkezését a budapesti tartományi főnökséggel. A bizottsági jelentés fog tenni tapasztalatairól a Vatikánnak és így bizonyosra vehető, hogy e jelentésnek diplomáciai következményei lesznek.

Uj kommunista összetűzéstől tartanak Berlinben

Berlin. A »Rote Fahne« közli, hogy a »Porosz szövetség« péntek este gyűlést hívott össze ezzel a napirenddel: »Istenért, királyért, hazáért!« E témákról két szónok fog beszélni. A kommunista lap híradása olyan feltűnő formában történik, hogy nyilvánvalóan felszólításnak tartják az ülés megzavarására. Ezért péntek este a legutóbbi összetűződések megismétlődésétől tartanak, de remélik, hogy a rendőrség ezúttal erősebben fog fellépni. Gyülelemremélőnek tartják ezzel kapcsolatban a kommunista üzemi tanácsok tegnapi gyűlésén elhangzott harcias beszédekét, amelyek hangoztatták, hogy küszöbön áll a harc, amelyen az utolsó munkásnak is meg kell jelennie az osztályharc küzdőterén.

A Népszövetségi Ligák Uniójának

pénteki ülésén a magyarok nem vettek részt

Budapestről jelentik: A Népszövetségi Ligák Uniója ülésére Budapestre érkezett a dán és nagyrészt bizottsági is. Pénteken délelőtt az Akadémiában megtörtént a megnyitó ülés.

Ez voltaképpen a Népszövetségi Ligák Uniója főtanácsának ülése, melyen a Népszövetségi Ligák Uniója nemzetiségi mozgalmainak előnöki tanácskozásnak. Ennek a tanácsnak nyolc tagja van, akik közül jelenleg hat tartozkodik csak Budapestre: Ruffini elősz. Póilly osztrák de'egatus, Szik-Ton-Fa kínai, Adelsvaerd volt pénzügyminiszter, svéd megbízott és Ruysen bordeauxi egyetemi tanár. A Népszövetségi Ligák Uniójának főtitkára. A tanácskozás bizalmas jellegű, azon magyarok nem vesznek részt. Elsősorban a noi-rendi javaslatok kerülnek tárgyalásra. Minden nemzet benyújtotta ugyanis azokat a javaslatokat, melyeket a budapesti konferencián kiván tárgyalgatni. A legtöbb javaslat az angolok,

olaszok és franciák nyújtották be. Természetesen sok a magyar javaslat is. Az első ülésen történik meg Ruffini olasz szenátor lemondása is a Népszövetségi Ligák Uniójának előnöki tisztségére. Utóda az előnöki székben minden valószínűség szerint gróf Mensdorff-Pouilly lesz. A tanácskozásról az a hír szivárog ki, hogy az egyik alelnöki állás betöltésére gróf Apponyi Albertet

A pénzügyminiszterium új gazdasági politikája A kivétel és a behozatal korlátozása

Beogradból jelentik: *Plavics* Dusan, a pénzügyminiszterium deviza kormánybiztosa, aki már Zagrebban és Ljubljánában informálta a közgazdasági köröket deviza politikájának irányelveiről, csütörtökön Beogradban is előadást tartott a kereskedelmi és iparkamara által rendezett konferencián.

Plavics hosszú és sok bizonyítékkal elátamasztott előadásának első részében azokat az általános gazdasági politikai elveket fejtegette, amelyek az új deviza- és valutarendeletről megalkotásánál vezették. *Plavics* vezérlő gondolata ennél a munkánál az volt, hogy a kivétel fedezze a bevételt.

A második részben a kivétel, valamint a bevétel jelentékenny korlátozásának szükségességét

kéri majd fel. A vendégek között nem hivatalos minőségben jelen van lord Newton is, továbbá Jenks professor, aki szombaton délután hat órákor közgazdasági és politikai kérdésekről előadást fog tartani az Akadémia nagytermében. Jenks professor az Egyesült Államokban ugyanolyan kiváló pénzügyi szakértő hírében áll, mint a nemrég Európában járt Wanderlip bankár.

hangsúlyozta. Ez a korlátozás nagyban hozzá fog járulni Jugoszlávia ki- és bevételi kérdésének végleges rendezéséhez. Nem hiva a sok új ipari vállalat alapításának, ami most országszerte tapasztalható, gazdasági politikai szempontból sokkal hasznosabbnak tartaná a már fennálló vállalatok fejlesztését.

Hangsúlyozta annak a fontosságát, hogy mindazok az állami intézmények, amelyek az ország gazdasági életét nyilvántartják, szoros kölcsönös érintkezésbe lépjenek egymással, mert ez nagyon megkönnyítené az új gazdasági politika eredményes folytatását. Az egyes állami gazdasági intézmények egymástól független ténykedéseikben sokszor keresztelték egymás munkáját.

Az ellenzéki blokk első fellépése a magyar nemzetgyűlésen

Marc a drágaság ellen — „Ugyanolyanok a viszonyok, mint 1918. őszén“

Budapestről jelentik: A magyar nemzetgyűlés pénteken újra összehívta. *Szvitovszky* Béla előnk féltizenegykor nyitotta meg az ülést és bejelentette, hogy 30 képviselő kérésére hívták össze a Ház tagjait.

A Ház mai ülését mindenfelé nagy érdeklődés előzte meg. Az egyesült ellenzék ezen az ülésen kezdte meg offenzíváját a kormány ellen a drágaság kérdésében, minthogy *Bethlen* visszautasította az ellenzék felajánlását a közös munkára.

Az első felszólaló *Szilágyi* Lajos, aki a gyulafehérvári koronázás ügyében interpellált. Tiltakozik a koronázási aktus ellen és szótveszté azokat a súlyos sérelmeket, amelyek az alkalommal az erdélyi magyarságot érték. Tömegesen kiutasították a magyarokat, a saját hangját elnémították. Kijelenti, hogy a gyulafehérvári koronázáson nem volt képviselő az erdélyi nemzet, legfeljebb a román nemzeti párt, de még az sem jelent meg. Részletesen ismerteti a magyarság üldözését és felolvas egy román körözölevelet, amellyel Szent Antal körözését rendelék el a román hatóságok, mert 5000 koronát adott egy plébánia gyűjtőivén. Felszólítja a kormányt, hogy kövesse erősebben külpolitikát.

Utána *Farkas* István szociáldemokrata képviselő a közbeszólások viharában ismerteti a nemzeti gyűlés összehívásának okait. Támadja a kormányt, hogy még most sem tesz semmit a drágaság ellen. A kormány nem hiva a parlamentáriszmusnak, mert a miniszterelnök szerint a drágaság kérdése nem való a nemzetgyűlés elé. Ismerteti a drágaság arányait, a gabona és fontosabb élelmiszer-cikknek árának felsorolását, amire nagy vihar támad.

Erődi-Harrach Tihamér: Az egész a falu ellen megy ki.

Felkeltés az szociáldemokratáknál: Ki se mernek menni a választók elé! (Nagy zaj.)

Farkas István folytonos közbeszólások özönében ismerteti a munkások kétsései viszonyait.

Urbanics Kálmán: Szeretném megint októbert csinálni.

Farkas István kifejti, hogy a nagy kivétel önként maga után vonja a drágaságot és követeli, hogy a kormány akadályozza meg a nagy kivétel. A szociáldemokrata-párt nevében két határozati javaslatot tesz be, amelyekben a drágaság elleni erőlyes rendszabályokat a munkások helyzetének szabályozását követeli.

Ezután *Haller* István szólal fel és rem járul hozzá az előnk azon javaslatához, hogy a nemzetgyűlés továbbra is bizonytalan időre hallassza el tárgyalásait, mert a drágaság kérdése olyan imminens veszélyeket rejt magában, melyek szükségessé teszik a nemzetgyűlés együttmaradását. Kritizálja a kormány gazdasági politikáját és a drágasági bizottság szerepét és a nagy kivétel és főlöleges behozatal ellen beszél.

Gróf *Bethlen* István miniszterelnök: Ne tessék úgy beállítani, mint-hu szabad volna a behozatal. (Al-lándó nagy zaj.)

Haller István: Ne méltóztassék azt mondani, hogy innen lehet igazni a magyar népet. (Oriási zaj a Ház minden oldalán.)

Dinich Ödön: A kormány igazán legjobban a magyar népet.

Haller István: Akadályozzák meg, hogy a sorbanálló asszonyok mellett autók száguldozzanak, mert ez igazítja a népet. (Oriási zaj.)

Felkeltés az Kormányparton: Kommunizmusra vezet!

Bethlen István közbeszól, de nem érteti egy szavát sem. A nagy zajban az előnk folyton a cseppőt rázza.

Haller István kijelenti, hogy a munkások ugyanolyanok, mint 1918 őszén voltak és követeli, hogy a kormány legelőbb a drágasági bizottságot tartsa együtt. Az ellenzék is hajlandó támogatni a kormányt minden olyan tervét, amely a gazdasági helyzet javítására irányul.

Haller befejező után *Zsitvay* Tibor szólal fel.

Leleplezett csalóbanda

Kétszázezer dinárt csalnak ki hamis okmányok alapján

Novisadról jelentik: Bécs-Palánkán elfogtak egy veszedelmes csalót és beszállították a novisadi rendőrségre.

A letartóztatott Silberbach Ábrahámnak mondja magát, Romániából utlevél nélkül jött át. Bejárta a Vajdaság községeit, mindenütt fölkerest azokat, akikről megtudta, hogy Oroszországban hadifogoly hozzátartozói vannak.

Ezeknél benutatózkodott, mint a kronstadti (Oroszország) hadifogoly tábor kiküldötte, aki fel van hatalmazva arra, hogy hadifoglyok részére pénzt gyűjtötsön. Szabályszerűen kiállított okmányokat mutatott föl a kronstadti hadifogoly-tábor parancsnoksága részéről.

Két hét óta járta a bácskai községeket és ezen a módon 200,000 dinárt gyűjtött össze.

Legutóbb Palánkán folytatott gyűjtést, de itt gyanusnak találták működését és letartóztatták.

Fölmutatta szabályszerűen kiállított okmányait, amelyekkel igazolni akarta magát, de ennek ellenére beszállították a novisadi rendőrségre.

Itt aztán kiderült, hogy a kronstadti hadifogoly-tábor parancsnok által kiadott okmányok és gyűjtési felhatalmazások mind hamisítottak.

Kihallgatása során kiderült, hogy a hamis okmányokat Hoffmann és Klein nevű társai készítették, akik a gyűjtésnél is segédkeztek. Ezeket kinyomozták és letartóztatták.

Nincs még döntés a magyar kereskedelmi miniszter nyilatkozata

A magyar kereskedelmi miniszter nyilatkozata

Valkó Lajos kereskedelmi miniszter és *Korányi* Frigyes báró volt pénzügyminiszter, akiket tudvalevően a jóváttellel kapcsolatos közvetlen tárgyalás céljából delegált Párisba a magyar kormány, — mint már jelentettük — csütörtökön Budapestre érkeztek. Délelőtt rögtönzött miniszteri értekezlet volt, amelyen *Walkó* Lajos és *Korányi* Frigyes báró részletesen beszámoltak missziójukról. Mint már megírtuk, néhány nappal ezelőtt mind a ketten részletes jelentést küldtek fűtár utján a magyar kormánynak és így a kabinet nagybánán már ismerie a helyzetet. Mai referációjukban szélesebb méderben adták elő tapasztalataikat és újabb, minden részletre kiterjeszkedő jelentést készítettek majd a minisztertanács számára. *Walkó* Lajos azon az állásponton van, hogy az úgy természetesen fogva nem nyilatkozhatik a nyilvánosságnak. *Korányi* Frigyes báró ellenben szükségesnek vélt egyetemes elmondani kiküldetéséről, amikor így nyilatkozott a Magyar Távirati Iroda munkatársának:

— Feladatom egyelőre csak az volt, hogy tájékoztadjam a jóvátteli bizottság különböző albizottságaiban és szakosztályaiban folyó munkálkodás állásáról és megadom a szükséges felvilágosításokat. Ezek a munkálatok Magyarországot érdeklően több irányban vannak folytatásban, így az államadósságok felszámítása, az üzleti területen lévő állami javak, a háború előtti adósságok s a háború alatt felszaporodott kamatok tekintetében. Tagadhatatlan, hogy a jóvátteli bizottság tagjai és tisztviselői mályrehatóan foglalkoznak a különböző kérdésekkel, nagy figyelemmel hallgatták meg felvilágosításukat és igen nagy adathalmazt rendelkeznek. Gyülelemmel kísérik gazdasági és pénzügyi helyzetünket, sőt a sajtóban és a közélet más terjein elhangzó nyilatkozatokat is.

A nemzetiségi fémjelzés eredménye

Három tanuló hiánya miatt megszüntették egy magyar osztályt

Azokhoz az iskolai serelemekhez, amelyek a magyarságot az ideai tanév kezdete óta már érték, most egy újabb is járul. A suboticei állami polgári iskolában, ahol az ideai tanév kezdetén párhuzamos oktatás kezdődött szláv és magyar nyelven, pénteken délután egész egyszerűen tudtul adták a növendékeknek, hogy a negyedik magyar nyelvű osztályt megszüntetik.

A polgári iskolában közös osztályokba voltak sorolva a fiú- és a leány-növendékek és délelőtt a szláv, délután a magyar osztályok számára volt oktatás. Pénteken délután azután megjelent az intézetben egy tanügyi inspektor és közölte a negyedik osztály növendékeivel, hogy a magyar nyelvű osztályt megszüntették és átszátalálják a szerb osztályhoz, mivel a tanulók létszáma alul marad a közköztudott tanügyi miniszter által megállapított létszámon.

Tudni kell, hogy a suboticei polgári iskola magyar nyelvű negyedik osztályában huszonkét növendék van, husz fiú és hét leány. A miniszteri rendeletben megkövetelt létszám pedig harminc. Tehát három tanuló hiánya miatt szüntették meg a negyedik osztályt.

A kisebbségi sérelemlen kívül

tanulmányi szempontból is nagyon súlyos ez a váratlan intézkedés, mert a polgári iskola utolsó osztályában, ahol már a tananyag is nehezebb, szinte lehetetlen, hogy az eddig csak magyar osztályokat végzett tanulók most egyszerűen szerb előadásokat hallgassanak és szláv nyelven tanuljanak. Ezt maga a tanügyi inspektorátus is jól tudja, mert a magyar tanítás beszűntetésével egyidejűleg azt is kiűltáshá helyezte a tanulóknak, hogy a magyar növendékekkel szemben elnézésesül tesznek és ha valamit nem értenének meg, úgy azt néhány szóval magyarul is meg fogják magyarázni azoknak a tanulóknak, akik magyarajkuak.

A magyar nyelvű osztályok megszüntetésével kapcsolatban szombat reggel nyolc óra értekezletre hívták össze az állami polgári iskolába az érdekelteket tanulókat szüleit.

A magyar nyelvű osztály megszüntetése semmiestre sem következtet volna be abban az esetben, ha az iskolai hatóságok kivétel nélkül felvették volna a magyar tagozatokba a magukat magyar anyanyelvűeknek valló növendékeket és nem rostálták volna meg őket a vezetőik neveik fémjelzése által.

Hol élnek a Habsburgok?

Az elszegényedett főhercegeket nem segítik a milliomas Habsburg sarjak

Barta Miklós annak idején fájdalmas rezignációval állapította meg, hogy a Habsburg-család elszegényedett, hogy Magyarország nem remélheti, hogy a pragmatika szankció értelmében valaha is visszakapja a szabad királyválasztáshoz való jogát.

Azóta, amióta Barta Miklós ezeket mondta, nagy világesemények játszódtak le, a Habsburg-család tagjai szétlőztek, s most a volt Habsburg-birodalom minden részében van egy-két hajdani főherceg.

Jenő főherceg, aki a családi tanács utasítására a bécsi kedvence volt, — úgy, mint ahogy József főhercegnek a magyar, István ő fenségének a lengyel barát szerepet kellett vállalni, — tovább is hi marad a vállalt szerephez.

Ezidőszent Baselben él, két szobában lakik a Hotel zu den drei Königen nevű szállóban. A főherceg nagyon egyszerűen él, régi baseli családokkal érintkezik, sokat foglalkozik zenével és tudományos kutatásokkal. Most nagy könyvet ír a német lovagrendről és ideje legnagyobb részét a rend baseli könyvtárában tölti. Nem lehet azt mondani, hogy a házaspótló szakmunka megjelensége óta ebben a materialista korban valami nagy érdeklődéssel néznek. A főherceg egyike a Habsburg-ház ama tagjainak, akik a legszűkebb viszonyok közé jutottak, mert a forradalom előtti vagyonából, alig mentett meg valaminét és vonakodott elfogadni a német lovagrendtől azt az évi járadéktól, mely neki, mint a rend nagymesterének járna. Jenő főherceget ezidőszent a nővére Krisztina spanyol anyakirályné tartja el.

Frigyes főherceg, aki az üzleti vállalkozások iránt nem éppen érzéketlen Habsburgok közt a legnagyobb kaliberű üzletember volt s ak a képességei folytán lett marsal a háborúban, — ma is gazdag ember, családjával, feleségével Izabella főhercegnével és Albrecht főherceggel Magyarországon tartózkodik: állandó lakhelyük Magyarországon, legutóbb palotát vásároltak Budapesten. A család elszegényedett tagjai azonban egy ellérrel sem szegények.

A harmadik fivér, István főherceg, akitől a háború idején sokszor azt mondták, hogy lengyel király lesz, Lengyelországban él Saybuschban. Vele van két fia: Károly Albrecht és Léo. Parmadik fia: Vilmos, Ukrajnában él, ezredesi rangja van, álnév alatt, álnéve: Vasil Wysiwany. A főherceg szabad óráiban versírással foglalkozik és költenényköteteket ad ki. Akik verseit olvasták megállapítják róla, hogy belőle is nagyszerű hadvezér lett volna az osztrák-magyar hadseregben.

Lipót Szalvátor főherceg Barcelonában él, nagyon rossz anyagi körülmények között, mert az osztrák közvélemény az egész vagyontól foszlalt és elkobozta.

Péter Ferdinánd főherceg az egykori hadtestparancsnok Luzernben él a Feldberg penzióban.

Károly exkirály édesanyja Mária Jozefa főhercegnő Markgreitban lakik, München mellett: öccse Alois főherceg jelen Münchenben él a Continental szállóban, nyáron a bajorországi Tegernsee mellett.

József főhercegek tudvalegölög még mindig Magyarországon laknak s a mai rossz gazdasági viszonyok mellett sem kell nekik sokat nélkülözniük.

A Habsburgok nagy része nem ragaszkodik már a főhercegi címhez, hanem egyszerű polgárember módjára él.

Ferenc Szalvátor főherceg Ferenc József veje, Mária Valéria terje lakik a felsőausztriai Wallseeben. József Ferdinánd vezérvezetés, aki egyszerű földműves módjára él Salzburg mellett, legutóbb a salzkammerguti Mondsee partján villát épített magának. Csak kevesen tudták róla, hogy a múlt évben megnősült: bécsi előkelő polgárcsaládot vett el, loeknelt, született Kaltenbrunner Rózát. Fivére: Henrik Ferdinánd főherceg Salzburgban él édesanyjával Alice nagyhercegnével és annak két leányával. A főherceg tehetség és festő, sokszor kiállt salzburgi képzőművészkörökben. Legutóbb könyvet jelent meg Schlosser von Salzburg cím alatt, tizenkét metézzel. Rainer Szalvátor főherceg, Lipót Szalvátor legidősebb fia Bécsben, fivére Lipót Szalvátor, Nikolics dnév alatt Zágrábban él. Mária Terézia főhercegnő Károly exkirály mostoha nagyszülője Madridban él Zita mellett és ezidőszent San Sebastianban tartózkodik. Ugy szétszórtak a Habsburgok, hogy a posta is alig találja meg őket. Nemr-

giben egy amerikai milliomas lovászmestert tert akart szerződötteni s erre legal-kalmasabbnak egy Habsburg főherceget velt. A góthai almanach alapján mintegy háromszáz körlevelt küldött szét a főhercegek címére. A körlevelek nagy része azzal került vissza, hogy a címzett ismeretlen.

A diktátort buktató békevágy

Az új angol miniszterelnök a kalandos politika ellen

Londonból jelentik: Lloyd George lemondása és Bonar Law kormányelnöki jelölése igazolomban tartja egész Anglia közvéleményét. Lloyd George máris erősen készülődik az új választásokra és óriási választási agitáció indul meg az egész országban. Lloyd George agitációs utját már meg is kezdte és pénteken délután 4 órakor repülőgépen elhagyta London. Első útja Leedsbe vezet és utközben öt helyen fog egészen rövid 3 és 5 perces beszédeket tartani. Ilyen agitációs beszédeket akar a lemondott miniszterelnök Anglia minden számottevő helyén elmondani.

Bonar Law elvállalta a megbízást a kormányalakításra, de azzal a feltétellel, hogy megválasztják a konzervatívok vezérévé. E célból hétven valószínűleg ülést fognak tartani. A konzervatívok körében elterjedt hírek szerint abban az esetben, ha Bonar Lawnak nem sikerül a kormányalakítás, lord Derby kap megbízást.

Az új minisztérium megalakítása után a király alá fogja írni azt a dekrétumot, mellyel a parlamentet feloszlatja és az új választást elrendeli. A dekrétum kiadását szombatára várják.

Bonar Law a kabinetalakítást azzal a feltétellel vállalta el, hogy csak egész rövid ideig maradjon hivatalban. A miniszterelnök ugyanis gyenge egészségi állapota folytán a kormányügyeket hosszabb ideig nem tudná vezetni. Az új választás határ-idejét emnélfogva előreláthatólag már november 18-ra kitűzték, igen nehéz lesz ilyen rövid idő alatt választójelajstromot összeállítani.

Bonar Law pénzületi audienciája után beható tanácskozásokat folytatott a konzervatív-párt vezető férfival az egyes miniszteri tisztségek betöltéséről. Az új kormány összetételéről egyelőre még bizonytalan, de azt hiszik, hogy Bonar Law abban a helyzetben lesz, hogy az új kabinet-

listáját a királynak már szombatón bemutatathatja. Azok közül a konzervatív miniszterek közül, akik a régi kormány tagjai voltak, Chamberlain és Birkenhead minden bízónnyal ki-válnak, míg az a kérdés, vajjon Churchill megmarad-e gyarmatiügyi miniszternek, még nem dönt el. Baldwin eddigi kereskedelmi miniszter a legfontosabb tisztségek egyikét fogja kapni, megfelelően annak a szerepnek, melyet a válság folyamán lát-szott. Curzon lordot is fel fogja látni az új miniszterelnök, hogy állásában megmaradjon.

A Carlton Club előtt egyébként pénteken az unionista vezérek érte-kezetét megelőzőleg nagy tömeg-gyűlést összehozta Lloyd George ellen tüntessen. Ilyen kiáltások hallat-szottak: Puszultjon Lloyd George! Nem akarunk kalandokat! Mikor Chamberlain jött, a sokaság kiütyül-te s azt kiáltotta oda neki: Aruló. Végre a rendőrség szétoszlatta a tö-meget.

Az angol kormányválság következményeit egyébként még nem lehet egész tisztán látni. Bizonyos azonban, hogy az nem lesz hatás nélküli sem a keleti kérdés megoldására, sem a jövőteli kérdésre. A választások után az új kormány valószínűleg csak december elején fog megalakulni és nem lehet tudni, hogy addig mik Franciaország céljai a jövőteli illetőleg, bevárá-e az új angol kormány megalakulását, vagy pedig ettől függetlenül önálló intézkedéseket tesz ebben az ügyben.

Párisban Lloyd George lemondása jó hatással volt. Francia politika körökben remélik, hogy az új angol parlament ismét megteremtí a régi francia-angol barátságot. A francia lapok rámutatnak arra, hogy soha-szem támadtak Angliát, hanem mindig csak Lloyd George politikáját. Berlinben azonban Lloyd George lemondása élénk nyugtalanságot idézett elő.

Kemal pasa tizennygy békepontja

Megérkezett Párisba az angol békejavaslat a keleti békekonferenciáról

Párisból jelentik: A külügyminisztériumhoz csütörtök este hosszú jegyzék érkezett lora Curzontól a közelkeleti békekonferencia tárgyában. A brit külügyminiszter azt ajánlja, hogy november 13-ig halasz-szák el a béketárgyalásokat s hangsúlyozza, hogy az időpont meghatározását tegyék függővé az anghai és olaszországi politikai válságtól. A jegyzék a továbbiak során javaslatokat tesz a békekonferencia szervezésére vonatkozólag s megjegyzi, hogy a brit kormány a béketárgyalások színhelyéül Lausanne-t kívánja.

A Petit Parisien szerint a francia kormány el fogja fogadni az angol javaslatot.

Egy másik párisi jelentés szerint a Chicago Tribune párisi lapja Konstantinápolyból kapott távirat alapján közli azt a 14 pontot, amelyet Mustafa Kemal pasa a békekonferencián tárgyalni kíván.

1. A Dardanellák és a Boszporus.
2. Konstantinápoly.
3. A kapitulációk.

4. A kisebbségek kicserélése Görögország és Törökország között.

5. Irak kurd területei.

6. Az arab országrészek teljes függetlensége.

7. A Bagdad vasút.

8. Macedónia autonómia, szabad kikötővel Jugoszlávia számára és Kelet-Thrácia autonómia vagy annexiója Dedeagacs-csal, mint boltgát szabad kikötővel.

9. Demofika és Deleagad visszaidása, amelly Kelet-Thrácia egy részének tekintendő.

10. Az anatóliai partvidék mentén fekvő szigetek a Dodekanoszsal.

11. A török állami adósságok ellenőrzése.

12. A jövőtétel.

13. A kalfitás.

14. Az Ozmán szultán, Brindisi, Resadie és Fethi török királdók visszaidása, amelyek Görögországban épültek és az angol flottához kerültek, még mielőtt Törökország belevatkozott a háborúba.

Előzetes

Elromlott esztendő

Esőtől, sártól csalások az utcáknak ködömbökre reszketnek a gázlámpák körül. Októberi buszáron keresztül túl már a tél beköszöntője. A lütellen szobák borzongatóan hidegek. Nem volt az idén vénasszonyok nyara, mint ahogy nem volt igazi tavasz és nyár sem. Az egész esztendő elromlott s akár a magyar politikában, a meteorológiát jelentésekben is tulnyomóan borús, szesz, hellemellen időről számolt be a napi Bulletin. Májusban még lagott s a hálhónapoktól minden ártmenet nélkül ugrott a nyárba. De milyen eszkimóknak való, kurta és szel-telebűlt volt ez a nyár is. Angasztó derekától kezdve pedig már dideregünk. A szíretet elmosta az eső, sugaras, meleg ősznek so hirt, se hama. És most a tél fogogat a párától homályos ablakon, jóval a napról faldalatos dátuma előtt. Hideg, zimankós, elromlott magyar esztendő, milyen szomorú csak rdgondolni is. Ez is hozzátartozik, ugy látszik, a »tempora mutantur«-hoz. A reménység szerény virágocskáját dör csipi és sóhajtva idézzük a költő boldog idejét, e hideg, szentelen és itálan világban: Új mel-tem a kandallóhoz, lel van szívve melege . . .

— **Szabolcs város képviselője a kumanovói ünnepségeken.** Amint már megírtuk, eredetileg az volt a terv, hogy Szabolcs város képviselőjében **Tabakovics** Miklós alpolgármester vesz részt. Pénteken azonban rendkívüli tanácsülés foglalkozott újból ezzel a kérdéssel és úgy határozott, hogy **Tabakovics** alpolgármester kettős elfoglaltsága miatt mégsem ő utazik el Kumanovába, hanem az ünnepségeken a város képviselőjében **Pristy Mihály** földbírtokos fog résztvenni.

— **Plavcsics devizadiktátor vasárnap érkezik Novisádra.** Novisadról jelentik: **Plavcsics** devizadiktátor péntekre várták Novisádra, azonban más, helyszáthatatlan elfoglaltsága miatt nem jöhetett el. A kereskedelmi és iparkamarával közölte **Plavcsics**, hogy vasárnap érkezik Novisádra.

— **Ratifikálták a marienbadi egyezményt.** Beogradból jelentik: A beogradi csehszlovák ügyvivő **Cserny** dr. kormány megbízásából átnyújtotta a külügyminisztériumban **Gavrilovics** Pante-nak, a politikai osztály főnökének a Marienbadban létrejött szövetségi szerződésnek **Massaryk** Tamás köztársasági elnök és **Benes** Ede külügyminiszter által aláírt eredeti példányát. Hasonló példányt **Pastics** miniszterelnök és **Nincsiés** külügyminiszter aláírásával nyújtott át egyidejűleg **Vosnyák** Bogumil prágai igazgatóval közve a csehszlovák külügyminisztériumban.

— **A földművelészervezetek gyűlése.** Novisadról jelentik: A földműves szervezetek vasárnap Novisadon közgyűlést tartanak, amelyre a Vajdaság minden községe elküldi delegátusát. A gyűlésen fogják dönteni a fölött, hogy a szervezetek a földmivesszárt két áramlatra közül, a jobb vagy a balszárnnyhoz csatlakozzanak. A vajdasági földműves szervezetek eddig is a radikális balszárnnyal képezték erős támogatást s így valószínű, hogy most is az Avramovics-Komandincs csoporthoz való csatlakozást fogják kiindulni.

— **Gyóni Géza emléke.** Békéscsabáról jelentik: Husz esztendővel ezelőtt Gyóni Géza és társai fogadalmat tettek, hogy 1922 október 21-én találkozni fognak Békéscsabán az evangélikus főgimnáziumban. A költő, miután megénekelte Przemysl váranak küzdelmes harcát, bomlott lélekkel halt meg a krasznajarszki fogolytáborban. Egykori osztálytársai, amint jelentették, össze fognak jönni a husz éves találkozóra s megemlékezőven szerncsétlen költő báltársukról, a főgimnázium falába bronzplakettet akarnak illeszteni az emlékére. A mozgalom élén **Szolár Ferenc** dr. békéscsabai tanár és **Pláger Lipót** mérnök áll. A Gyóni-ünnep október 21. és 22-ik napján lesz a színházban s ezen az ünnepeken meg fognak jelenni a magyar kormány, a nemzetgyűlés, az Akadémia, a Kisfaludy-, a Petőfi-társaság és a tudomány egyesületek képviselői. Az emléplakettet az október 22-iki istentisztelet után fogják leleplezni.

— **A Vidován szerkesztőjének sajtópere.** Novisadról jelentik: A novisadi törvényszék november 1-én tárgyalta **Jevgyevics**, a Vidován szerkesztőjének perét. **Jevgyevics** az azóta megszűnt Istinában azt írta az ügyvédekről, hogy nem a hivatalosnak élnek, nem a jogot szolgálják, hanem hivatalukkal nem összeférő módon politikai bünnösk kiszabadításával foglalkoznak. Ezért a cikkért az ügyvédség osztályelleni igazgatás címén indított eljárást **Jevgyevics** ellen.

— **Franciaország mindig szövetségese akar maradni Romániának.** Bukarestből jelentik: Foch tábornagy Romániából való elutazása előtt Giurgiumban a francia katonák emlékművének leleplezésén a francia kormány nevében kijelentette, hogy Franciaország mindig Románia szövetségese akar maradni.

— **Felkelést készítenek elő Kelet-Galicában.** Lemberg jelentés szerint az ukránai terroristák nyíltan hírlt adják, hogy Kelet-Galicában még november folyamán felkelést készítenek elő.

— **Merényletet terveztek a müncheni porosz követség ellen.** Münchenből jelentik: Különös merénylettervnek jutottak nyomára a müncheni porosz követség épületében. Megállapították, hogy az épületben levő mesterséges légfűtés csöveit valaki olyképpen zárta el, hogy a legközelebbi fűtés alkalmával a meleg levegő szolgáltatókázán fölrohant volna. A nyomozás során megállapították, hogy a merényletet a követségetnek egyik elbocsátott alkalmazottja tervezte, aki ilymódon akart bosszút állni.

— **Kétmilliárd márka szükségpénzt nyomnak Berlinben.** A berlini városi tanács javaslatot terjesztett a közgyűlés elé, hogy kétmilliárd értékű városi szükségpénz nyomjanak. A javaslat szerint egymilliárd márka értékű ezermarkás, névszázötvenmillió ötszázmarkás és kétszázötvenmillió értékű százmarkás pénzjegyet fognak forgalomba hozni.

— **Egy bécsi színház nézőközönség hiányában nem tudott előadást tartani.** Bécsből jelentik: A Kammer-spieler színház, amely az utóbbi időben a közönség nagyon győren látogatott, ma esti előadását nem tarthatta meg, mert nem jelentkezett elég nézőközönség.

— **Rablóátadás egy tehervonat ellen.** Zagreből jelentik: Csütörtökéről péntekre virradó éjjel Zagreb közelében, a Száva-hídnál rablók megátámadtak egy tehervonatot, több puskalövést tettek a vonatra. Másnap reggel a sínek mellett egy ember hulláját találták. Eleinte azt hitte, hogy öngyilkosságról van szó, de közelebbi vizsgálat után kiderült, hogy az agyonlőtt ember a rablók egyike, akit a vonatot kísérő őrség lőtt le a támadásánál.

— **A Népszövetség kiküldöttét Bécsben.** Bécsből jelentik: A Népszövetség kiküldöttét megérkeztek Bécsbe, hogy a pénzügyi reformot megtárgyalják. A Nemzeti Tanács összeült, hogy megvitassa a genfi egyezmény tartalmát.

— **Nemzetközi bíróság dönt a beogradi villamos ügyében.** Beogradból jelentik: A külügyminisztériumban a beogradi villamosvasút ügyében konferencia volt, amelyen a referenscen kívül **Nincsiés** külügyminiszter és **Markovics** igazságügyminiszter és a beogradi belga meghatalmazott miniszter vettek részt. A tanácskozás a diplomáciai formák betartásával folyt le. Elhatározták, hogy úgy az SRS állam, mint Belgium 2—2 bírói széklettel, elnökük pedig a svájci szövetségi tanács egy tagját kéri fel, a mely bíróság Beogradban, Brüsszelben, végül Svájc egy városában fog ülésézni.

— **A budapesti zsidó tanítók sztrájkja.** Budapestről jelentik: Az izraelita hitközség gimnáziumának, polgári iskolájának és két elemi iskolájának növendékeit pénteken reggel azzal küldték haza, hogy további értesítésig szünetel az előadás. Az iskolák tanszemélyzete a sztrájkhatározat után pénteken reggel már nem jelent meg az iskolákban és ezzel megkezdődött a Budapestben idáig ismeretlen tanítósztrájk. A hitközség tanárai és tanítói azt akarták elérni, hogy a hitközség ugyanolyan természetbeni ellátásban részesítse őket, mint amilyenben az állam, vagy a Budapest város részesíti tanszemélyzetét. Az izraelita hitközség szerdán közölte titáltoval a fizetésjavítás mértékét, ami azonban nem elégitette ki a tanítókat és pénteken reggel sztrájkba léptek.

— **Autókatasztrófiák.** Berlinből jelentik: Úm közelében Seldmann ótani kereskedő autója nekiszaladt egy fának. A kocsi tulajdonosa és a vele utazó Schober nürnbergi kereskedő súlyosb sérüléseket szenvedett. — A lapok gronauai jelentése szerint egy teherautó rakományát a hollandi vámhivatal vizsgálata közben felrohant. A kocsivezető és a vámvizsgálót végző tisztviselő meghalt. A robbanás helyétől meg lehetős távolságban álló vámszóelő és a felesége megszebesültek és a vámház is súlyosan megrongálódott.

— **A német politika változás előtt?** Londonból jelentik: A „Daily Telegraph” egy cikkében megállapítja, hogy Németország belpolitikája lényeges változás előtt áll és mindinkább a független többségi szocialisták felé tolódik el.

— **Bítlában elfogott novisadi rabló** címen megírt híreinkre most azt közlik, hogy **Löwenberg** Vilmos nem rablás miatt van letartóztatva és nem szökött meg a fogházból. Ügyében még nem hoztak ítéletet.

— **Sztrájkmozgalmak Ausztriában.** Bécsből jelentik, hogy Wélában több üzembem sztrájk tört ki és miután a sztrájkolók fenyegető, terrorisztikus magatartást tanúsítanak, a csendőrséget meg kellett erősíteni.

— **A Krupp-művek munkásai sztrájkolnak.** Magdeburgból jelentik: A Krupp-Gruson-művek munkássága ma délben sztrájkba lépett, mire az igazgatóság valamennyi munkást kizárta.

— **Árad a Duna.** Apatuból jelentik: A Duna vizállása egyre emelkedik. Az utolsó éjszaka 490 cm-ről 510-re emelkedett. Bezdán és Novisad rakpartjait az elöntés veszélye fenyegeti.

— **Megszüntették a legrégibb nemzet vasúti vonal forgalmát.** Berlinből jelentik: Az 1834. évben Nürnberg és Fürth között hét kilométer hosszúságban épült első német vasutat, amelyen **Lajos**-vasutat, miután a vasúton emelkedő üzemi hűtővezeték megsérült, fenntartása nem fizeti magát, teljesen üzemen kívül helyezték.

Mit szól hozzá?

— **Behozták a kiviteleit és behozataltitáimát.** De ha ti is behozatalt, hogy lehet a kiviteleit tiáimát behozni, ha pedig ti is a kiviteleit, hogy kerül a behozataltitáim kiviteleit?

— **A Vatikánban megtálaták Fidiás egyik szobrát.** Rómából jelentik: A Vatikánban nagy feltűnést és örömet keltett Amelung német archeológusnak Vatikán múzeumának raktárában tett fölfedezése. Amelung megtalálta Fidiás egyik művének részletét, a halhatatlan görög szobrásznak egyik legszebb munkáját. A szoborhordereék az athéni Parthenon egyik metopjának részlete: szakállas fő, amelynek marványa, patinája, technikai kezelése és valamennyi egyéb sajátossága kétségtelenül elárulja, hogy Fidiás kezéből került ki.

— **Szászer dolláros női kalap.** Cherbourgól jelentik: A minap szállt hajóra Cherbourg kikötőjében **Sorel Cecilia**, a párisi Comédie Française világhírű művésznője, aki Amerikába utazott hosszabb vendégzereplésre. A művésznő jelenléte nagy szenzáció volt a hajó utasainak, különösen amikor megtudták, hogy magával viszi a világ legrégibb kalapját. A művésznő, aki csakis társadalmi darabokban lép föl, művészetén kívül pompás toalettéivel is el akarja kápráztatni az amerikai közönséget. Ezért csináltatta aranycsipkéből a szász-erődolláros kalapot, amelynek széles kerimáján drágakövek csillognak. A kalaphoz természetesen megfelelő toalettet is készítették.

— **Megnehezítik az amerikai állampolgárság elnyerését és elvesztését.** Washingtonból jelentik: A kongresszus törvényt fogadott el, amely szerint az amerikai nő idegen honossal való házasságkötéssel nem veszíti el amerikai honosságát, csak akkor, ha önként lemond róla. Ha azonban szines fajhoz tartozó idegen állampolgárhoz megy feleségül, akkor nem maradhat az Unió polgára. Ugyanezen törvény szerint az idegen honos nő amerikai polgárral való házasságkötés esetén nem kapja meg automatikusan az amerikai állampolgárságot, mind eddig, hanem csak egy esztendői házasság után. Akkor is kérnie kell.

(*) **Dr. Vécsei Jenő** orvosi rendelője nemi betegnek részére. Rendel délelőtt 7—9-ig. Délután 2-től fél 4-ig és 5—7-ig. Lakás: Cyrillmetoda-tér 12. I. emelet, Vojnich Piroksa-féle ház.

(*) **Roth Olga** kozmetikai intézetében Kr. Alexandrova-utca 21. szám alatt, az Angol-Magyar Bank palotájában, félemeleten, modern szépségápolás, arcbőrhámlasztás, alkalmatlan hajszálak, pattanások, szemölcsök, szephek, májfoltok végleges eltávolítása. Kaphatók saját készítményi, kiváló hatású kenőcsök, puderek, gyógyszappanok, arcfehérítő és szepkelőkenőcsök stb. 280f.

(*) **Orosz zenekari hangverseny a Nemzeti kávéházban.** Huszonöt orosz zeneművészből alakított eszöranu zenekar fog vasárnap este 8 órai kezdettel a **Nemzeti kávéház** helyiségében művészi programmal hangversenyezni. A műsor szerb, orosz, német és magyar szerzők műveiből lesz összehallgatva. A hangversenyre a zenekarvezető közönségszűkülettel meghívatik Belépti díj nincs.

TÖZSDE

Beograd, október 20. Zárlat: i London 276.40—270.60. Páris 447—449. Newyork 60.80—67.50. Genf 1090—1105. Róma—Milano 226—230. Prága 201—203. Berlin 1.93—2.05. Bécs 0.089—0.085. Bukarest 38.30—40.30. Budapest 2.37—2.41.

Zágreb, október 20. Zárlat: Dollár 60—61. Berlin 1.79—2.01. Bécs 0.0798—0.0839. Budapest 2.37—2.67. Prága 2.0250—2.0650. Milano 2.55—2.59. Zurich 1116—1126.

Zürich, október 20. Zárlat: Budapest: 0.225. Berlin 0.17. Newyork 346.5. London 24.35. Páris 40.90. Milano 23.10. Prága 17.90. Bukarest —. — Varsó 0.055. Bécs 0.0072. Osztr. lcb. 0.0078. Zágreb 2.40.

Budapest, október 20. Zárlat: A devizaközpont jelentése: Márka 75 Prága 80. Dinár 38.80. Napoleon 9490.

Novelsdi terményüzlet. Október 20. A mai tőzsdénapon tovább tartott az üzletelenség, lanyha irányzat mellett. A mai jegyzések: búcska 325. Kukorica (rég) 262.50—270. Csöves kukorica 112.50. Bab, új, fehér 305. Zab 232.50. Liszt, 0-ás 475. 6-os 387.50. Korpa 135.

KÖZGAZDASÁG

A bánati borpia

A vrsai borpia az idei évben szokatlanul lanyha. A tulajdonképpeni főszívet most kezdődik, mivel eddig az esőzések miatt a szüretelők téltségre voltak utalva. Az utóbbi hetek nedves időjárása az idei termés minőségét károsan befolyásolta, a szemek erősen rothadnak, sok helyen az egész termés, de különösen a fehér Othello-szőllő a földön hever. Az idei cefre cukortartalma erősen megbotlott marad a tavalyinak, a 16—18 százalékos áru aránylag nagyon kevés. A termés mennyisége jóval meghaladja a tavalyit és a közepes átlagot. Ugyanez a helyzet a környéken és Bela Crkván is. A kínálat nagy, ezzel szemben a kereslet lanyha, idegen kereskedők nem igen mutatkoznak a piacon, a helybeli cégek szintén tartózkodók és csak a jobb minőségű árut keresik. Az árakat kialakultnak lehet tekinteni, a fehér cefre átlag 2.40—2.60 kor. árban, a vörös 3.40—3.60 kor. árban cserél gazdát. Az idei bor ára 6—8 korona, a tavalyi bor 8—10 korona. A jelenlegi helyzet sok termelőre nézve

talán katasztrófális, mert a mostani cefre árak mellett még a szüretelési költségei sincsenek fedezve és így sok termelő nem is szüretel. Szakkörök véleménye szerint előnyösebb lesz idén a kész bor vásárlása a mostani cefre beszerzésénél és számítanak a tavalyi bor rövidesen bekövetkező áremelkedésével.

Államosítják az Acsevet. A román minisztertanács cirendelte az Arad-eszaki egyesült vasutak kezelésében lévő magánvasutaknak állami kezelésbe való vételét. Az át vétel 1922. november 15-ikével történik. Valószínűnek tartják, hogy a román állam rövidesen az egész Acsevet átveszi.

SPORT

Kropacsek véd a Rapid ellen. Budapestről jelentik: A MTK a sokszoros osztrák bajnokcsapattal szemben legiobb legényességét állítja ki vasárnap, csak éppen a sérült Plattkó nem játszhat. Ugy volt, hogy helyettesít, a fiatal Fábán fogja a Testgyakorlók hálózat védeni, mert a MTK régi kapusa, Kropacsek is hosszabb ideje a sérültek állományába tartozik. Ma aztán Kropacsek bejelentette a klub vezetőségének, hogy ismét teljesen egészséges. Miután tréningformája kielégítő és régi nagy rutinja is ajánlja, őt állította be a MTK a Rapid elleni mérkőzésre. — Itt említjük meg, hogy a MTK az Angliába visszatérő tréner helyett Frantz Dömét szerződtette, aki az őszi szezonban a Vasasokat is trenirozni fogja.

Schaffer első szereplése, mint Prágából jelentik, a Sparta-ban jól sikerült. A közel huszezer főnyi közönség, amely a Sparta-Victoria Zickow-mecsetet végignézte, elsősorban Schaffer játékára volt kíváncsi. Az általános vélemény az volt, hogy a kontinens legismertebb futballistája technika, fej-játék és különösen labdaosztogatás tekintetében felülmúlja társait, de nem elég gyors; Schaffer új csapata, a prágai Sparta 4:1 arányban győzött; a negyedik gólt Schaffer rúgta.

Az MTK ifjusági versenye. Budapestről jelentik: Csütörtökön fejezték be a MTK ifjusági atlétikai versenyét. Három számot tartottak meg, míg a negyedik, a tizszer négy-száz méteres staféta résztvevők hi-

nyában elmaradt. Az eredmények a következők: 3000 méteres gyaloglás: 1. Pintér (FTC) 16 perc 15 mp. 2. Szekulics (MTK) 16 perc 59 mp. Helyből távolugrás: 1. Balogh (MAFC) 271 cm. 2. Gissinger (MTK) 269 cm. 3. T. Szabó (MAC) 261 cm. Diszkoszvetés előnyversenye: 1. Schön (OTE) 7 m. előny. — 36.29 m. 2. Gelléri (MTK) 3.5 m. előny. — 34.08 m. 3. Somló (MTK) 3.5 előny. — 33.62 m.

Broj 192—1922.

Dražbeni oglas.

Dole potpisani Kr. sudski izvrstoc s ovim dajem javnosti na znanja, da du se po odluci broj 3419—922 subitocno Kr. sreskog suda u korist sa Dr. Lajosa Bana zastupljenom Lajosa Polak i priikom do 3355 Dinaru izvršene svrhu uzarene i na 19,645 Din. ocnije sledejući stvar i to: vino, rakiju i na javnoj dražba prodati.

Radi održavanja ove dražbe po rešenju broj 1576-2—922 topolskog Kr. sreskog suda do 2356 Din. zavetatu glavnice, ovoi sledejući 8% sudski većpredsjednih troškova u kući dužnikun Staromoravica obiljavljem rok na dan 25 oktobra 1922 god. na 11 sata prepodne s tim da će du se gore navedene prokrestoini najviše obećavajućem a u nuđzi i iz pod precenije vrednosti prodati.

U koliko je nepokretnine i druzi zaplanio i na njih na podmirenje pravo imaju ova se družba u smislu §. 120. zak. čl. 60 od god. 1881. i u njemu korist odredjuje. Topola 8 oktobra 1922 god.

Aleksander Kiss, Kr. zudski izvršivo

Grozit

(*) Kérem. A subitocni zsidó népkönyha vezetősége kéri azokat a telhetősebb családokat, akiknek módjukban áll, hogy a közeli hideg télre való tekintettel, a szegényeknek is juttassanak zöldséget és krumplit. Bármilyen kis adományt hálásan elfogadjanak. A népkönyha vezetősége (Zrimjski trg).

(*) Dr. Wilhelm Adolf nyugalmazott kózkórházi igazgató, lakik: L. Senve (Bem) ul. 20. sz., gyógyít bel- és szem-betereket. Szemoperációkat is végez. 009

(*) Dr. Kosztolányi Árpád orvos rendelő Wilsonova-utca 34. szám alatt (a polg.-iskola mellett) csecsemő- és gyermekbetegkeket délelőtt 8—10-ig, bór-és nemibetegeknek délután 3—6-ig. (Salvarsan-oltások vérbaajásoknak) 0099

(*) Minden hölgynek fontos, hogy ruháit olosói és divatosan készíttesse Sztraka Mihály női divatszalonjában, Subotica, I., Skotus Viatora-utca 15. Posta mellett. 6386

APETITORIUM a legkímesebb ízű étvágy- és gyomorjavító. Kapható egyedül PINTÉR FERENC Szt. József gyógyszerárban a nagy emplot mellett.

Minden kereskedő! válalat, hivatal, előrendő er-deke, hogy bélyegzője, mely a levelezésben magát a céget képviseli, tevénytés legyen. Legszébb kivitelű, tiszta BÉLYEGZŐK készülnök minden nyelven prima anyagból TENNER OPTINUS cégnél, Subotica Aleksandraova ul. 11. Vilancserőre berene ett műhely! 6353

„PHILATELIA” BÉLYEGKERESKEDÉS SUBOTICA SZÉCSI E. Veszek használt leguzsárv bélyegkeket. A forgalmi bélyegkekből csak teljes sorokat kérek, vagy egyeseket a 25 és 50 párban, valamint a dínyáros kivételével. Kijelölés aránylatos. 6353

NYILTTÉR. Vidéki BÖRKERESKEDŐK figyelmébe! Üzletemet Jelašičeva ulicából ismét Főter Nádor (Narod) udvarbéli helyiségembe helyeztem vissza. Összes cipészkelelekből dusraktár, szolid kiszolgálás. FÜRST Lipót cipészkelel-osztály.

Melenczei vasuti állomással szemben levő téglagyáram épületekkel és hozzátartozó 5 hold földdel eladó. Gágyity Mitó 7090 Stari Becsej.

Műlábak, műkezek, egyonastartó fűzők készítő és javító műhelyo Schönbrunn Subotica, Pašičeva 5. Telefon 275.

Aranyműves segéd fiatal de jó munkás a landó állást nyer KRAUSZ ékszerésznél, NOVISAD.

Viseljen sok előnye miatt PALMA kaucsuk cipő-sarkot és cipő-lalpat Br. 169/1—922. Oglas dražba. Potpisani kr. sudski izvršitelj s ovim oglasava, da na osnovu rešenja novokanjizkog kr. sreskog suda br. 2055/922. da će se u smislu §. 351. i 347. trg. zakona na mođu Branka Stakića iz Orošani zupst. Dr. Arpad Kovac advokat iz Nove Kanjize, na trošak i pogibej Pavla Bruka iz Starekanjize prodace se na javnoj dražbi 18 m/m. 9 kgr. žita u opštini Oroslamac u magazinu Branka Stakića popodne 3 sati 23-og oktobra t. g. solim, di po §§. 107. 103. čl. IX. 1881. god. najvećoj ponudi za gotov novac eventualno ispod vrednosti na javnoj dražbi prodati. Nova Kanjiza 15 oktobra 1922. Aleksandar Djurković kr. sudski izvršitelj.

Jugoslavija Általános Biztosító Társaság Beograd Hazánk legelőkelőbb és legnagyobb biztosító intézete Alaptőke 3.000.000 dinár aranyban. VÁLLAL: 6933 Tűz, jég, balcsai, betörés, élet- és szállítvány biztosításokat a legelőnyösebb feltételek melött. Subotica és felsőbácskai függőközsége: SUBOTICA, SOKOLSKA UL. 2. TELEFON: 3—68.

i. rendű

csemegesajtokat

a legelőbb árban szállítok vasuton vagy postán, úgyint vádi Rohmedowits, Tiroli-Csemegét, Trappistát, Quarrt és Gróit.

Saját telephemen, altalam lesz előállítva, miétiis kérem a tisztelt csemegések, valamint kavéházások és étteremtulajdonosok b. figyelembevételét. Árúim minőségéért, valamint tartósságáért felelősséget vállalok.

Tisztelettel;

TÓTH JÁNOS

vaj és sajtmeister sajtgyára
CESTEREK SHS.

ELADÓ
üzemben megtekinthető, teljesen jókarban lévő
Austro-Fiat géártmánya 45 HP. 4 tonnás

teherautó.

Gergely Miksa és Társa cégnél
Novakánizsán.

Üzletemben levő bazár, pipere, rövid-
áru, gyermekcipő és minden raktáron
levő készletet — más vállalkozás miatt
— mélyen leszállított árban kiárusítom.

STEIN i DRUG

Aleksandrova ulica 11.

Fuvarlevélvizsgálat és visszakeresetek

Az elévült fuvarlevél
pénzvesztesség.
Az átvizsgált fuvarlevél
pénz.

L'Union Francia biztosító
társaság vojvodina
Vezérképviselése

Szakemberek
vizsgálják át fu-
varleveleit díjtalanul
és sürgetik ki a

visszafizetőseket
a legrövidebb időn belül.

Szakszerű elintézése minden-
emű va suti kár megtérítésének
Saját érdekében küldje be elévülés
előtt fuvarleveleit fölvizsgálátra:
„TARIF“ D. D. SUBOTICA
Vojnoviceva ulica 5.

Pénzt talál, ha fuvarleveleit beküldi

WEITZENFELD és TSA
SUBOTICA oooooo TELEFON 190.
Iroda: Városi bérpalota. Költőgyár: Sentai-put.
Alapítva 1902. oooooo Táviralcím: Kenderipar.

PONYVA

ELADÁS ÉS KÖLCSÖNZÉS

Ajánl: Lópokrócokat,
tűzoltó és kerti tömlő-
ket, ujlisztes, gabonás,
gyapju, toll, komló és
szalmazsákokat, mad-
rac és roletta szöveteket
juttából és lenből, minden-
nemű házivásznat. Zsinog,
kötél és hevederek. 712

RITKA ALKALOM! IPARVÁLLALAT

Osijeken a város közepén, saját, masszív épületben, a leg-
modernebb gépekkal, kocsikkal felszerelve, családi okok miatt
ELADÓ. Vevőnek lakás áll rendelkezésére. Megkeresésekre
I. Janić, Osijek: Trg Kralja Petra 7. válaszol. 7360

Hirdetéseket a világ összes lapjai részére felveszek!

Időt,
pénzt és
fáradtságot
takarít meg, ha hirdetését hoz-
zám beküldi.
„Fuchs“
Nemzetközi hírlap és hirdetési
vállalat
Novisad, Kralj Petar ulica 13.

Nelji ügynököt

a bor- és pálinka szak-
mához keresek, kinek az
itteni kocsmárosok és
itálmérők körében ismer-
tsége van.

SCHWARTZ
Senčanski put 17.

Nemes- GESZTENYE

viszont eladók részére a
legelőbb napi árban
kapható

CEIZLER KÁROLY
cégnél Subotica.

Ertesitem a tisztelt ve-
vőmet, hogy

ecetgyáramat

I. Vojnoviceva ul. 5. alá
(Pestköz, a városi bér-
palotával szemben) he-
yeztem át.

Ugyanott paprikának
való hordók olcsó árban
kaphatók.

Kemény ecetgyáros

Nagy választékban

ÜVEG

ablaküveg
kirakatüveg
tetőüveg (dróttal és anélkül)
menyezetüveg
oromzatüveg (fehér és színes)
tükörüveg (fazettálva és anélkül)
minden vastagságban és méretben kapható

M. FRANK & Co.

üvegipari részvénytársaság

Raktár: Karadjordjeva 83. Telefon 24-02. **BEOGRAD** Iroda: Balkanska 29. Telefon 18-56.
Sürgőnycim: „VITRAGE“

Táblaüveg

nagy raktár minden fajában napliron, továbbá
**ÜVEGÁRUK, PORCELLÁNOK,
SERVISEK, LÁMPÁK,
KÖEDÉNYEK.**

Gyógyszertárak részére **gyógyszeres üvegek**
minden fajában kaphatók. Fenti áruk azonnal
szállíthatók. Kombinált waggonok is kaphatók
Eladás készpénzfizetés ellenében.

KRACHERLIS ÜVEGEK
igen olcsó árban kaphatók.
LÖWENBERG HERMANN cégnél **NOVISAD**
Zitni trg (Buzza-tér) 15.

ALAPITTATOTT: 1879.
NEMZETKÖZI SZÁLLITMÁNYOK
EMIL EICHHORN
BROD n/S. BOS. BROD.
Sürgőnycim: **EICHHORN.**
TELEFON: 49.

HALLÓ!

ITT AZ OLCSÓSÁGI HULLÁM!

HALLÓ!

MINDEN SZŐRMEÁRU 20% OLCSÓBB LETT

GOLDSTEIN ANTAL SZŐCS- ÉS SZŐRMEÁRUHÁZÁBAN SUBOTICA.

STROSMAYEROVA UL. 5. HUSPIAC. — TISZTVISELŐKNEK 30% ENGEDMÉNY.

okt. 19-161
okt. 22-ig
csütörtök-1-
vasárnapig

Lifka

Bíró Lajos híres regényo filmen
SERPOLETTO
(ÁBRÁND ÉS VALÓSÁG)
Egy főherceg tragikus szerelme 6 fölvonásban.
Főszereplők: Várkonyi Mihály, Mária Pálma

RHEUMATIN

Moribóli házi orvos, szent-
szagot s. kő-zsír, ill. dörög-
fűlé és mindenféle rheuma-
tikus fájdalom ellen. — Kapható
egyedül

PINTÉR FERENC
SZENT JÓZSEF
gyógyár a nagytemplom-
melett. 6659

Kertész, 36 éves, nős, a
kertészet összes ágazatá-
ban jártas, azonali alkalm-
ozást keres uradalomban,
konvencióra vagy nagyobb
bolgár kertészethez. Szerb,
magyar, német nyelvet bír-
ja. Cim: Urović, Džomboly.

Egy házi szolgáló felvétetik
Farkas J. termény- és ese-
meze-üzletében. 7650

Kalap- üzlet

7659

Jolánka Herr
Subotica, Városház épület
Mogyórköze a legújabb
párti és bécsi model-
kalapok.
Öcsék, ács,
Fieyelőcsa kiszolgálás.

Úgyes házi szolgáló felvétetik
azonnali helyesre
Kaufmann Herman borker-
kedőnél. 7648

Könyvelő és szerb-német
levélző felvétetik. Kramer
Antal és Társa. 6745

Ápolónő keresek. Cim:
dr. Salamon Frigyes, Subo-
tica, Főter, Sztojkovits-
ház. 7651

Gyógyszerész-segéd állást
keres. Ajánlatokat a ki-
adó továbbítja. 7659

FOGLALKOZÁS

Asztalos-segédok állandó
munkára felvétetnek. Könt
József asztalos, Balmók.
7632

Jó házból való fiu tanuló-
nak, esetleg kűfűtőnek fel-
vétetik. Weiss üvegüzlet,
Aleksandrova-ut. 7. 7659

Szerbül beszédő kiszolgáló
kísaszonny felvesz a De-
niko-trafikán. 7669

Intelligens jogász, perreki
szerb-magyar, instrukciót
vállalja. Cim a kiadóban. 7651

Borbélysegédet azonnal
felvesz Brancsics, Pasiče-
va-ül. 7657

Ujabb párisi és bécsi
modellek érkeztek
Beer Bözsi kalapüzletébe
Kalapok már 100 dinártól kezdve
kaphatók
Cara Dušana ul. 2. Kaszinó épület.

Hivatalnok

esetleg kezdő, helybeli részvénytársá-
ságnál felvétetik. Részletes ajánlato-
kat „Nyelvtudás” jelige alatt a ki-
adóhivatal továbbítja. 7582

Vendéglősök és korcsmárosok!

Királyi utcai urasági tanyai és idei termései
édeskes fajborok nagyobb
mennyiségben kaphatók.
SCHVARCZ, SUBOTICA
Senčanski put. 17. 7644

LESZÁLLÍTOTT ÁRAK!

A raktáron lévő kész kalapokból, ugyszintén a
modellkalapokból
20 százalékos engedmény az előirt árakból:
HEIDUSKA MARISKA
női kalapterme Subotica.

Apróhirdetések

Telefonon nem adnak hirdetés ügyekben felvilágosítást.
Apróhirdetés egy sor 3 K, vastagbetűs és címsze-
lés szeresével. Legkisebb apróhirdetés ára 30 K
Apróhirdetést felvesz Subotica-ban a kiadóhivatal
Alexandra-utca, Lelkai-ház és Schlager hirtel-
vadász a vasuti park mellett. Vidékre valamennyi
felármatónk. Előfizetési díj havonta 39 din., negyedévre 99 din
Kérdésekérősekhez válaszbelőz, mellékelendő.

TEL-ELADÁS

Diófaháló, két szobás la-
kással átvehető, csak ma-
gános házaspárnak. Gergics
Anál, barátok templom-
mellett 6 sz. 7634

16—20 HP szivógázmotor,
üzemben megtekinthető,
eladó és itt helyben azon-
nali átvehető. Cim a kiadó-
ban.

ARANYAT, BRILLIANT,
drágaköveket legmagasabb
árban veszek. Órákat és éksze-
reket legszívesebben
javítok és legelősebb
ban árusítok **Prigmann**
Dezso órák és ékszerész
Subotica, Alexandrova ul.
Állami tisztviselőnek javítá-
soknál 20 százalékos en-
gedmény. 6986

8 HP. Máv. fogaskerékes
magánjáró Haip-csőpélvel
és egy új Hoifher-csőpél
és egy 3 HP gőzgép álló
üzemhajtásra, Kamu és Heller
gyártmány. Jókárbán,
Jutányos árban eladó. Ács
Feren. Tópolya. 7593

ÓCSKA és hulladékfémek-
tel, vörös és sárgaréz-
élmot, horgonyt és alumí-
numot legmagasabb ár-
ban veszünk. Goldner
Testvérek jégcsokrény-
gyár Subotica, Jugovics-
va-utca 20. Telefon 134.
szám. 6490

A város közelében két és
fél kapa szép gyümölcsös
eladó. Cim a kiadóban.

Teherautó, 3 tonna, új
gumiabroncsokkal, üzemi-
képes állapotban, eladó,
Subotica, Cara Lazara 3.

Egy használt sörjéto-gé-
pet megvételre keresek
keresek. Franjo Schneider,
Sonta. 7655

VAJJON?

a krokirók helyett nem
volna-e jobb, ha a lapok
felderítő osztagokat szer-
ződtetnénk?

NEM KÖHÖG!

ha gyógyczukorkát vásárol
Mayerhof Ellánál

BON-TON

cipő-üzemben SUBOTICA Pasičeva-utca
Gözzfűrdő épületben.
Most érkeztek meg a legújabb divatu férfi-,
női- és gyermekcipők, amelyeket a régi
árnál is olcsóbban árusítunk ki.

GÉPEK

FA-, BÁDOG-, FÉM
megmunkálására, valamint
SZERSZÁMOK
továbbá transmissiók, motorok, csépió-
gépek és ekék — állandóan raktáron:
KARLO JATZBACHER D. D. ZAGREB,
Vlaška ul. 25. — Telefon 4-92.
Vezérkiviselete következő cégeknek: Zimmermann-Werke
Chemnitz, A. B. C.-Motoren-Ges. Wien-Gunsamtdorf, Arthur
Hauer & Co. S. hveltszalag u.

KÖRZŐ

okt. 19-161
okt. 22-ig
csütörtök-1-
vasárnapig

Harry Piel legszenzációsabb filmje
A HEGYEK URA
két részben. — I. rész:
Unus a csempészkirály
6 fölvonásban.

Mahagóni uriszoba butor
zöld mokkával béruva, tik-
kórral, könyvszekrényvel
együtt, gyermek-madrac,
konyha-asztalok és külön-
féle cserespek virágok el-
adók. L. Jukićeva-ül. 57.

Eladó használatlan szép
nagy Meteor-kályva. Mu-
csy-telep 6. 7620

ALMA

Előrendű egészséges
St érer alma nagyban és
kicsinyben olcsón kapható
Weisz József
déli gyümölcs kereskedő-
né! RUDIĆEVA UL. 1.

Kisebb temetkezési vállalat
eladó halottas-rocsvival
együtt, Tóth István aszta-
los, Malhedjes. 7635

KÜLÖNFÉLE

Elveszett egy Magyar-
országra szóló utlevél
Molnár Eteleka címre, öt-
száz dinár volt benne. —
Megtalálta a adja le Bos-
kovićeva utca 14. szám-
alát, jutalomban részesül.

Tyúkszemhalzsam a leg-
gyökerebben kiirt min-
den borkeményedést és
tyúkszemet. Kapható illés
gyökértárbán főpósta át-
ellenében. Ára 5 dinár.

Egy szoba-konyha lakasom
tel cserélőnön vagy át-
adnám. Érdeklődni lehet
házmesternél vasárnap 8
u. Pajo Kujundžićeva-u 88
7632

Két ágyas butorozott szo-
ba kiadó. Cim: Jukićeva-
ül. 58.

A város belterületén egy
butorozott szoba keres-
tetik egyedül álló ur részé-
re. Cim a kiadóban. 7649

Szerb nyelvűből órákat ad
törvényeszkli hites tolmács
Cim a kiadóban 7647

Gesztenye kicsinyben és
nagyban kapható J. Gigo-
vic hentes, Subotica, Vá-
rosháza alatt. Tel. 505.
7644

Kölcsonknyvtár megnyitl.
Heumann Mór könyv-
kereskedésében. 7558

ELADÓ

SZESZFŐZDEBERENDEZÉS

gőzgéppel, réz főzőkészülékkel,
maligánnal, stb. és 1389 hl. kádak.
Cim: Patria Serumintezet Subotica.
Telefon 60.

VÁSÁROSOK!

NAPTÁRAINK

SZOMBATTÓL KEZDVE KAPHATÓK
MINERVA NYOMDA R.-T. SUBOTICA

A jó szem a legfőbb kincs!

Ne rontsa a szemét, használjon Zeiss punktál
szemüveget. Minden rendszerű szemüveget
mérték után készít
DEUTSCH
optikus Subotica Alexandrova-u. 5.
A Vajdaság legrégebbi optikus üzlete.

UTLEVÉL VIZUM.

A Vojvodinai lakosság figyelmébe!
Mindenki saját érdekében utlevélét vizumoztatás
végett ajánlott levélben ez illető konzulatus meg-
jelölésével küldje be, amelyet még aznap a vizum-
díj és 3 dinár utánjárás költséggel hozzászámításá-
val utárvét mellett visszaszármatatunk. 7640

Tisztelettel
A. Altanac i N. Benkassa
Felvilágosítás válaszbelőz, ellen ingyen.
Beograd, Vasina 8.